Návrh na vytvoření společných předpisů pro provoz bezpilotních letadel v Evropě EASA NPA 2017-05 z pohledu modeláře

Evropská agentura pro bezpečnost letectví (EASA) uveřejnila dne 4. května 2017 na svých internetových stránkách nové veřejné připomínkové řízení k návrhu na změnu předpisu, EASA NPA 2017-05, který se zabývá provozem bezpilotních systémů (UAS). Podrobný rozbor je nad rámec úvodníku, protože jde o 128stránkový dokument. Proto je tento příspěvek zaměřen pouze na to, co se týká provozování modelů letadel.

Definice

Návrh obsahuje řadu definic, avšak pro modeláře jsou nejdůležitější definice modelu letadla, modelářského klubu nebo asociace (svazu) a bezpilotního letadlového systému (UAS).

Model letadla. Návrh definici modelu letadla sice neobsahuje, ale předpokládá úpravu stávající definice v tom smyslu, že model letadla nesmí být vybaven takovými řídícími systémy, které mu umožňují létat mimo dohled pilota (BVLOS – beyond line of sight). O jaké systémy ale jde, návrh blíže nespecifikuje.

Letecko modelářským klubem nebo asociací (svazem) se rozumí organizace uznaná členským státem za účelem organizování létání ve volném čase, leteckých vystoupení, sportovních akcí a soutěží s UAS.

Bezpilotním letadlovým systémem (UAS – unmanned aircraft system) se rozumí bezpilotní letadlo (UA) a všechna zařízení, přístroje, příslušenství, software nebo příslušenství nezbytné pro bezpečný provoz bezpilotního letadla.

Jaké budou možnosti létání s modely a bezpilotními letadly pro sportovní a rekreační účely?

S modely a bezpilotními letadly určenými pro sportovní a rekreační létání je způsob létání popsaný v poradenském materiálu GM1 Article 14 Hobbyist flights. Podle tohoto materiálu s modely a UAS pro sportovní a rekreační účely smí létat člen modelářského klubu nebo asociace, nečlen modelářského klubu nebo asociace v subkategorii A3 podle požadavku UAS.OPEN.60, přičemž na členy i nečleny modelářských klubů a asociací se vztahuje článek 12 Vzdušný prostor

(Pokračování na str. 8)

Návrh na vytvoření společných předpisů pro provoz bezpilotních letadel v Evropě EASA NPA 2017-05 z pohledu modeláře

(Pokračování ze str. 1)

a speciální zóny pro provoz UAS. Specifickou záležitostí je provoz modelů a UAS subkategorie C0 s maximální vzletovou hmotností (MTOM) menší než 250 g.

Modely a UAS subkategorie C0 s MTOM menší než 250 g

S modely a UAS subkategorie C0 s MTOM se vzletovou hmotností menší než 250 g se nesmí létat nad nezúčastněnými lidmi a nad shromážděním lidí. Létat se smí do výšky 50 m, a to bez registrace pilota, modelu nebo UAS. Na amatérsky postavené modely a UAS nejsou kladené žádné technické požadavky, profesionálně postavené modely nebo UAS označené štítkem C0 musí splňovat požadavky na hračky, nesmí mít žádné ostré hrany a musí mít informační leták obsahující informace o podmínkách provozu.

Subkategorie A3

V otevřené kategorii, subkategorie A3, je možné létat s modely nebo UAS s maximální vzletovou hmotností 25 kg nebo menší, a to do výšky menší než 120 m nebo 50 m nad překážkou, pilot musí absolvovat výcvik a test, model/UAS i pilot musejí být registrováni.

Provoz modelů a UAS v rámci modelářských klubů a asociací

Členové modelářských klubů a asociací by měli dodržovat postupy v souladu s provozním oprávněním daného klubu nebo asociace.

Provozní oprávnění by mělo vymezit veškeré odchylky od tohoto nařízení, které jsou povoleny členům modelářského klubu nebo asociace, včetně požadavků na registraci modelů a bezpilotních letadel (UA). Nejčastější odchylkou bude maximální výška a maximální vzletová hmotnost. Modelářské kluby, kde se provozují termické větroně, si vyžádají odchylku a maximální výška bude například 500 m. Kluby, kde se provozují obří modely, si vyžádají odchylku a budou provozovat modely o MTOV větší než 25 kg – například 80 kg.

Článek 12. Vzdušný prostor a speciální zóny pro provoz UAS

Podle tohoto článku je nutné při létání dodržovat všechna omezení, která se vztahují k prostoru, ve kterém se pilot nachází.

Kdy vejde nařízení v platnost?

Tento problém řeší článek 16, v němž je uvedeno, že toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie a je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Protože každá členská země má jiná pravidla pro regulaci provozu UAS a modelů, bude členským zemím poskytnutý dostatečný čas k implementaci tohoto nařízení, a to po dobu dvou až tří let poté, co toto nařízení vejde v platnost. Protože podle harmonogramu má toto nařízení vejít v platnost v prvním pololetí roku 2018, hovoříme o létech 2020 až 2021.

Kdo bude dohlížet nad provozem modelů?

Jednoznačnou odpověď nelze dát, ovšem článek 6 tuto problematiku řeší a u ustanovení 1 je uvedeno, že členský stát Evropské unie (tedy i Česká republika) by měl určit jeden nebo více orgánů zodpovědných za:

a) registraci provozovatelů UAS;

b) povolení a dohled nad provozem UAS ve specifické kategorii;

c) určení oblasti vzdušného provozu nebo zvláštních zón.

Zatímco v současné době je v České republice pouze jeden zodpovědný orgán (Úřad pro civilní letectví – ÚCL), nařízení umožňuje, že těchto orgánů může být více. Tady je šance na to, že za provoz modelů bude zodpovídat některý z modelářských svazů.

Stručné vyhodnocení

Zatímco původní návrhy nařízení uváděly, že provoz modelů letadel zůstane na národní úrovni, tento návrh zahrnuje ustanovení, která provoz modelů regulují a zabývá se i využitím UAS pro volnočasové a soutěžní využití. Jestli jde o správný či špatný krok, nelze v této chvíli říci. V každém případě se modeláři musejí smířit s tím, že volnost, kterou dosud měli, se rozhodnutím nadnárodního orgánu změní na nevolnost, která je popsaná výše.

Bohužel výčet špatných zpráv není u konce, protože na úplně poslední stránce návrhu nařízení je uvedeno, že perspektivně budou modely zahrnuty do UAS a nebudou mít žádné úlevy.

Co říci na závěr? Jediné – prostudujete si NPA 2017-05 a do 12. srpna můžete vznést námitky a připomínky a apelujte na své zástupce v modelářských organizacích, aby tak činili rovněž.

Jiří Rumíšek
váš šéfredaktor